Ив. Велковъ

Вѣтърътъ и дѣдо Иванъ

Преди много, много години въ равната дунавска равнина живѣлъ единъ дѣдо Иванъ. Тоя дѣдо Иванъ билъ простъ, неукъ човѣкъ, но шеговитъ и природно уменъ.

Единъ тихъ слънченъ лѣтенъ день, той излѣзалъ отъ своята хижа и тръгналъ да се поразходи изъ нивитѣ. Като се подпиралъ съ тояжката си отъ изпеченъ дрѣнъ безъ умора стигналъ до високо израслитѣ и позлатени вече отъ лъчитѣ на лѣтното слънце ниви поприсѣднаалъ на единъ синуръ. Но дѣдо Иванъ билъ човѣкъ работливъ: трѣбвало или ржцетѣ му или езика му да работятъ. Да приказва — нѣмало съ кого, трѣбвало значи да си намѣри самъ каква да е работа, та да не стои като лентяй. Мислилъ той какво да вземе да работи, най-сетне измислилъ отъ класоветѣ на златисто стърката пшеница да вземе и да си изплете нѣщо такова че като го постави на главата си да му пази сѣнка. Наскубалъ той стъркове и почналъ сржчно да плете. Не веднъжъ той билъ плелъ кошове, тъй що не минало много време и той си изплѣлъ славена шапка. Изплелъ я малко особено. Когато заплелъ краищата и слънцето захождало той изплѣлъ кржгътъ който трѣбвало да му пази сѣнка на нѣколко части, които били наклонени.

Слънцето било още високо, когато той си тръгналъ къмъ хижата. Въврѣлъ той съ пшеничената шапка на главата и самодоволно се усмихвалъ на птичкитѣ, които плѣели изъ дърветата, като викалъ:

— Пѣйте, пѣйте и хвалете сѣнкобрана ми. Мили птичета, дѣдо ви Иванъ хемъ върви по открито, хемъ е на сѣнка. Не въврѣлъ много изведнъжъ духналъ вѣтъра и пшеничената шапка на дѣдо Иванъ взела да се върти около главата му.

— Бре! — ахналъ дѣдо Иванъ. — Направилъ съмъ я малко широчка и па и главата ми е шилеста, та гледай вѣтърътъ какъ ме резили. Бѣхъ се наперилъ, че се наперилъ, че съ такъвъ слънчебранъ ще се явя предъ бабата, а то пустия му вѣтъръ ме направи за смѣхъ.

И така се ядосалъ дѣдо Иванъ, че взелъ да ругае вѣтъра, Вѣтърътъ нехаелъ нито отъ ругатнитѣ, нито отъ заканитѣ му, духалъ все и все по-силно и новоизплетената шапка се въртѣла на главата на дѣдо Ивана. Дѣто Иванъ толкова се ядосалъ, че взелъ шапката и я смачкалъ, па тръгналъ голославъ. Отъ това яда му порастналъ още повече.

— Азъ ли? — рекълъ той на вѣтъра. — Като волъ ще те впрѣгне, хало неразбрана камъни да въртишъ, а слънчебрани. — И като изричалъ случайно въ яда си тази мисълъ въ главата му блѣснала една мисъль: не може ли нинстина да впрѣгне той вѣтъра да върти камъни.

Отишълъ си въ хижата дѣдо Иванъ и дълги дни и нощи мислилъ и най-сетне измислилъ. Единъ день той пробилъ стената на хижата си, втикналъ въ нея едно обло дърво като ость, а на външната часть на тази ость той заковалъ въ два кръстъта дълги тънки греди.

После между всѣки две греди изплелъ отъ тънки тръни гжста плитеница. Едва доплелъ всички плетеници, духналъ вѣтъръ и остьта бързо почнала да се върти.

— Око, чакай, скжпи мой, — викналъ ощастливенъ дѣдо Иванъ. — Камъни, камъни ще въртишъ. Взелъ той та направилъ едно зжбчато колело, турилъ го на края на остьта, чзелъ друго съ дупки та съединилъ съ него, а на това последното посредата издигналъ ость и върху нея сложилъ голѣмъ камъкъ.

Духналъ вѣтъра и колелото съ шумъ и трѣсъкъ се въртѣло день и нощь.

— Иване, защо правишъ тѣзи празни работи. — взела да се кара бабата. — Сънъ ме не улавя отъ тая грьмотевица.

— Празна ли? — викналъ дѣдо Иванъ.

— Празна само гърни, а никаква полза не принася.

Дѣдо Иванъ не отговорилъ. — И работа ще върши вѣтъра — рекълъ си той на ума и взелъ отново да мисли като каква работа. Въртѣлъ се той около камъка и гледалъ. Не следъ дълго забелязалъ, че дето се въртѣлъ стрилъ пръстьта на пепелъ. — Око, байчо — рекълъ си той — сега ще ти кажа азъ. Друго ще стривашъ ти. Като мислилъ дълго измислилъ. Махналъ камъка и подъ него поставилъ кржгла каменна плоча, върху тая плоча поставилъ единъ камъкъ такъвъ, като тоя съ който той ржчно мелилъ жито. Пробилъ му дупка по срѣдата и почналъ въ тази дупка да насипва жито. Загърмѣлъ камъка и почналъ да изхвърля въ стрени брашно.

Излѣзалъ дѣдо Иванъ на вънъ, па викналъ: — Духай сега, хало неразбрана!